

Total number of printed pages = 7

63/1(Sem-5) CC12/SNSHC5126

2024

SANSKRIT

Paper : SNSHC5126

(Sanskrit Grammar)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Choose the correct answer : **(any six)** 1×6=6

(a) Who was eulogized in the मंगलश्लोकः of Laghusidhantakaumudi?

(i) महादेवः

(ii) सरस्वती

(iii) विष्णुः

(iv) बलोरामः

(b) How many सूत्रs are there in 'अष्टाध्यायी'?

- (i) 4000
- (ii) 5000
- (iii) 3000
- (iv) 2000

(c) Which of the following was written by पतञ्जलि ?

- (i) महाभाष्य
- (ii) लघुसिद्धान्तकौमुदी
- (iii) अष्टाध्यायी
- (iv) महाकाव्य

(d) Who is the author of 'अष्टाध्यायी'?

- (i) वरदराज
- (ii) कात्यायनः
- (iii) पाणिनि
- (iv) भर्तृहरि

(e) Who is the father of Indian grammar?

- (i) पाणिनि
- (ii) वरदराज
- (iii) भट्टोजिदीक्षित
- (iv) पतञ्जलि

(f) कात्यायनः was a

- (i) वार्तिकारः
- (ii) औपन्यासिकः
- (iii) भाष्यकारः
- (iv) महाकाव्यकारः

(g) Identify the समास of the following:

धर्मश्च अर्थश्च कामश्च = धर्मार्थकामाः

- (i) कर्मधारयसमासः
- (ii) द्विगुसमासः
- (iii) बहुव्रीहिसमासः
- (iv) द्वन्द्वसमासः

(h) Who is the author of 'लघुसिद्धान्तकौमुदी'?

- (i) कात्यायन
- (ii) पाणिनि
- (iii) वरदराजः
- (iv) पतञ्जलि

(i) खौ अस्लं गते विहगाः वासस्थानं गताः what is the
विभक्तिः in the underlined word?

- (i) प्रथमा
- (ii) सप्तमी
- (iii) पञ्चमी

(iv) तृतीया

(i) कर्मणि

- (i) प्रथमा
- (ii) द्वितीया
- (iii) तृतीया
- (iv) षष्ठी

2. Answer the following questions : **(any five)**
2×5=10

- (a) What is समासः? Name them.
- (b) Write down the compounded form of
the following words:
यदि+अप, सम्+कारः
- (c) Name and expound the समास of the
following words :

नवरत्नः, पीतम्बरम्

(d) "साधकतमं करणम्" — Explain it.

(e) Write the definition of 'बुद्धिः'

(f) 'कर्तुरीप्सिततमं कर्म' — Explain it.

(g) What to you mean by 'अनुनासिकः'.

3. Answer the following questions : **(any six)**
5×6=30

(a) Quote from your memory the nandi
verse of 'लघुसिद्धान्तकौमुदी'।

(b) Write down the expounded form of the
following words:

मध्वरिः, रमेशः, गिरीन्द्रः, संस्कृतम्, अत्थानम्

(c) Quote from your memory the माहेश्वरसूत्रs.

(d) Translate into Sanskrit :

One should not tell a lie. To tell a lie
is a sin. Death cause momentary
Suffering. But a sin brings censure to
the whole family.

(e) Explain any one of the following सूत्रs.

बुद्धिरादैच, एच्चोऽयवायावः

(f) Write down the compounded form of the following : **(any five)**

गङ्गायाः जलम्, तृणम् अपि अपरित्यज्यः, हस्तौ च चादौ च, दुःखम् अतीतः, बाजेन खण्डितम्, शार्णेन पण्डितः, नवनीतम् इव कोमलम्।

(g) Explain any one of the following:

हलोऽनन्तराः संयोगः, ध्रुवमपायेऽपदानम्।

(h) Find out the कारक विभक्ति of the underlined terms: **(any five)**

(i) मया सह आगच्छतू।

(ii) रामः लेखं लिखति।

(iii) सः आसन्दीम अध्यास्ते।

(iv) हिमालयात् यमुना प्रवहति।

(v) त्वं वर्षेण आकरणं स्मरसि।

(vi) विष्णुः वैकुण्ठम् उपवसति।

(vii) अहं त्वाम् अभिक्रुध्यामि।

(i) Explain with examples any one of the following:

तुल्यास्यप्रयत्नं सर्वर्णम्, इको यणचि

(j) Explain any one of the following :

षष्ठी शेषः, सप्तम्यधिकरणे चः

4. Answer the following questions : **(any two)**
10×2=20

(a) Make a brief note on बहुव्रीहिसमासः

(b) What is कारकम्? Name the different types of कारकs. Prepare a note on सम्प्रदानकारकम्।

(c) Write short notes on the following :

वरदराज, पाणिनि

(d) Explain the following सूत्रs.

झलां जश् झशि, प्लुतप्रगृह्या अचि नित्स्म

5. Write an essay on any one of the following:
14

(i) संस्कृतभाषायाः महत्त्वम्

(ii) महाभारतम्

(iii) विसर्गसन्धि - प्रकरणम्